

Слід також пам'ятати, що паралельно з бухгалтерським обліком та звітністю студенти вивчатимуть також інші дисципліни, які певним чином сприятимуть досягненню основної мети — створення умов для підготовки високваліфікованого бакалавра, конкурентного на ринку праці й не лише в Україні.

Виходячи з наведеного дисципліну «Бухгалтерський облік та звітність» доцільно викладати починаючи з п'ятого семестру, саме тоді студенти «готові» для отримання знань.

І. Б. Міщенко, асистент Київської медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика

РЕАЛІЗАЦІЯ РЕФЛЕКСИВНО-СИТУАЦІЙНОГО ПРИНЦИПУ В УМОВАХ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Рефлексивно-ситуаційний принцип можна розглядати як процес рефлексивного управління діяльністю студентів, які стають активними суб'єктами своєї діяльності. Реалізація цього принципу в психолого-педагогічній підготовці може бути тим механізмом, який забезпечить максимальний розвиток усіх взаємопов'язаних компонентів психолого-педагогічної компетентності.

Нагадаємо, що при дослідженні педагогічної діяльності як безперервного процесу розв'язування педагогічних завдань застосовують такі види аналізу: соціально-педагогічний, психолого-педагогічний, конкретно-методичний тощо. Проте саме психолого-педагогічний аналіз, «спрямований на визначення її структурних компонентів, розкриття тих особистісних чинників і внутрішніх механізмів, без яких здійснення педагогом своїх громадянських і професійних функцій, є неможливим».

Отже, ми вважаємо, що рефлексивно-ситуаційний принцип надасть можливості вивчити і проаналізувати, описати і змодельовати різні аспекти професійних ситуацій, розкрити особисті стратегії мислення і поведінки, здійснити їх корекцію в умовах індивідуальної роботи. Специфіка професійної діяльності викладача економіки полягає в тому, що він повинен максимально уявляти змістовість проблем, з якими можуть стикатися учні в реальному економічному середовищі, а не тільки мати уявлення про цілі й зміст економічної шкільної освіти, а це неможливо без розвитку у нього високого рівня психолого-педагогічної компетентності. Якщо учні повинні розуміти і оцінювати значну за обсягом соціально-економічну інформацію, приймати адекватні рішення в

якості виробника, споживача і громадянина, який має право обговорювати важливі політичні, економічні й соціальні проблеми, то, щоб сформувати ці вміння в учнів, сам викладач економіки повинен мати здатність до адекватного розуміння ситуації, здатність до розпізнавання проблем (надчутливість до проблем) та критичність мислення, які проявляються при виконанні ним професійно-педагогічних функцій. Якщо учні, обираючи на майбутнє вид трудової діяльності, повинні вміти прораховувати всі можливі варіанти, а при відкритті власної справи — робити розрахунки всіх проміжних і кінцевих результатів, то, щоб закласти і виробити в них ці вміння, викладач економіки повинен мати здатність до прогнозування, здатність до застосування набутого досвіду, оригінальність, інтелектуальну гнучкість та рефлексивність.

Завдяки економічній освіті учні вміють аналізувати витрати ресурсів на виробництво товарів або послуг, оцінювати існуючі або прогнозувати попит і пропозицію, враховувати рівень цін та їх динаміку, доходи населення. Крім цього, визначати зони беззбитковості й прибутковості, оптимальний обсяг випуску товарів або послуг, що забезпечує мінімум витрат виробництва і максимум прибутку.

Шкільна програма з економіки потребує не тільки знань про ефективні засоби діяльності, а насамперед, здатності їх застосовувати (лізинг, фонд підтримки малого підприємництва, метод швидкої амортизації, що дає змогу на підставі закону зменшувати оподаткування, бухгалтерський і економічний прибуток, який дозволить здійснювати інвестиції у певний період діяльності).

Тобто специфіка змісту економічної освіти вимагає специфічності психолого-педагогічної компетентності у викладачів та високого рівня її сформованості.

Максимально реалізувати рефлексивно-ситуаційний принцип в умовах психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів економіки можливо організовуючи індивідуальні заняття для кожної групи студентів у формі проведення тренінгу. Система практичних завдань тренінгу повинна бути побудована так, щоб майбутній викладач економіки осмислював зміст проблемних ситуацій з власної позиції та з погляду інших суб'єктів, адекватно сприймав усі факти стосовно їх професійної доцільності. Під час аналізу та моделювання професійних ситуацій у студента повинна виникати необхідність в усвідомленні, виявленні інтелектуально-творчого потенціалу з метою осмислення, критичного ана-

лізу та оцінювання ефективності своїх дій. Це дозволить уникнути стихійності в педагогічній діяльності викладача економіки, знизити вплив ситуації на компетентне виконання професійних функцій, оскільки у студентів буде сформована психолого-педагогічна компетентність.

Таким чином, ми вважаємо, що забезпечення співвідношення змісту, методів і форм професійної підготовки; впровадження методу аналізу та моделювання проблемних ситуацій; реалізація рефлексивно-ситуаційного принципу, на якому ґрунтується організація індивідуальної роботи студентів — надасть можливість удосконалити психолого-педагогічної та фахову підготовку майбутніх фахівців.

В. В. Морозов, канд. істор. наук, ст. викл.
кафедри політології і соціології

АНКЕТУВАННЯ ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ СТУДЕНТІВ

Для визначення політологічних інтересів студентів 2—3 курсу денної форми навчання можна використати проведення міні-анкети, яка займає 5—8 хв. навчального часу. Таку анкету доцільно проводити в кожній групі на першому практичному занятті, для встановлення диференційованих студентських групових інтересів з окремих питань лекційного та семінарського циклів з політології. Питальні пункти анкети можуть мати такий вигляд:

1. Як ви розумієте поняття «демократія»?
2. Кого із світових та українських політиків ви відносите до демократичного табору?
3. Перерахуйте найвидатніших (на ваш погляд) політичних діячів ХХ—ХХІ ст.
4. Які політичні події ХХ—ХХІ ст. викликають у вас найбільший інтерес?
5. Хто переможе на президентських виборах в Україні у 2004 р.?
6. Яким політичним партіям і рухам в Україні ви симпатизуєте?
7. Яким ЗМІ ви довіряєте?

Анкета з вище перерахованим переліком питань була проведена в другій половині вересня 2004 р. серед студентів спеціальностей 6102, 6110 (факультет інформаційних систем та техноло-